

**Кривицький Ю.В. - старший викладач
кафедри історії держави та права НАВС,
к.ю.н.**

ПОГЛЯДИ П.П. МИХАЙЛЕНКА НА ПРОБЛЕМУ РЕФОРМУВАННЯ МІЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Наприкінці 2014 року в Україні розпочалася стратегічна реформа міліції, завдяки якій замість карального органу передбачається створення сучасного європейського правоохоронного відомства, місія якого полягає в захисті прав та свобод людини і громадянина [1, с.2]. Втілення в життя цього завдання набуває особливої актуальності в контексті конституційних перетворень в Україні, адже посилить легітимність державної влади та стане важливим кроком останньої назустріч українському народові. Реформування вітчизняної міліції є складним процесом, який потребує не лише імплементації передового зарубіжного досвіду, а й врахування вітчизняних напрацювань із цього питання [2, с.8], зокрема наукового доробку академіка Петра Петровича Михайленка.

Про актуальність і важливість наукових положень, викладених П.П. Михайленком у своїх дослідженнях, та їхню значущість для проведення подальших розвідок з історії міліції України, підготовки проектів реформування системи МВС України йдеться у працях багатьох науковців таких як О.М. Джужа, В.А. Довбня, Є.С. Дурнов, Р.А. Калюжний, В.С. Ковальський, Я.І. Шинкарук, О.Н. Ярмиш та ін. У найбільш загальному плані погляди П.П. Михайленка стосовно становлення та розвитку міліції України як органу внутрішніх справ і складової частини системи правоохоронних органів, що викладені в його численних монографіях і статтях, полягають у тому, що міліція посідає чільне місце в системі правоохоронних органів, оскільки знаходиться найближче до практичного вирішення завдань боротьби зі злочинністю та іншими правопорушеннями [3, с.144].

На переконання П.П. Михайленка, суспільно-політичні перетворення, які відбуваються в нашій державі, конституційне реформування, стратегічна лінія на розбудову правової держави визначають необхідність докорінної зміни відносин між міліцією та громадянами. Протягом тривалого періоду нашої історії міліція сприймалася громадськістю як репресивний державний орган. І для цього, на жаль, були підстави, адже акцент у діяльності міліції робився на захисті державних інтересів, що було закріплено в нормах кримінального права. Охорона ж законних прав та інтересів громадян вважалася другорядним питанням, що певною мірою призводило до відчуженості у відносинах між міліцією та пересічними громадянами. Нині перед МВС України стоїть важливе завдання переходу на правоохоронне (його ще іменують поліцейське) обслуговування громадян, утілення в життя принципу «міліція для народу».

У зв'язку з цим, на думку П.П. Михайленка, існують об'єктивні підстави для зміни назви «міліція» на «поліцію». Такі пропозиції ще у 1995 р. внесені до уряду одночасно з проектом Концепції реформи системи органів внутрішніх справ України. Цей документ, зокрема передбачає законодавче визначення поняття органів внутрішніх справ, їх завдань і повноважень, структурної перебудови системи та інших умов їх діяльності; звільнення ОВС від невластивих їм функцій і зосередження діяльності на охороні громадського порядку й боротьбі зі злочинністю; головною та вирішальною ланкою системи органів внутрішніх справ визначаються їх підрозділи в районах і містах; оптимізація штатної чисельності апаратів міністерства, його регіональних управлінь і на транспорті; визначення пріоритетності служб і підрозділів, зменшення чисельності тих працівників, які виконують забезпечуючі функції, розатестування працівників допоміжних служб, відмова від «зрівнялівки» в оплаті праці та у спеціальних званнях працівників оперативних і неоперативних підрозділів; удосконалення системи прийняття на службу до органів внутрішніх справ і навчання кадрів, збільшення кількості жінок у службах і підрозділах; поетапне здійснення реформи, недопустимість руйнування професійного ядра органів внутрішніх справ і погіршення правового й соціального захисту їх працівників. Нині пропозиція щодо зміни назви «міліція» зумовлена бажанням удосконалення цього найчисельнішого правоохоронного органу, спрямована

на зміцнення захисту прав людини, приведення правоохоронних структур держави відповідно до міжнародних стандартів. У нових умовах потрібно змінювати підходи, форми та методи роботи, зміцнювати зв'язки з населенням, громадськістю, формувати психологію, готувати кожного працівника до повсякденної роботи виключно на засадах ввічливого, доброзичливого та чуйного ставлення до людей [4, с.17].

Отже, в наукових працях академіка П.П. Михайленка міститься значний аналітичний масив інформації, присвячений обґрунтуванню пропозицій і рекомендацій щодо реформування міліції (поліції), які є актуальними в ході сучасних конституційних перетворень і можуть бути використані нинішнім керівництвом МВС України.

Список використаних джерел

1. Зелене світло реформі // Іменем Закону. – 23 жовтня 2014. – № 43. – С. 2.
2. Кривицький Ю. Верховенство права як принцип діяльності міліції: перспективи закріплення та реалізації в умовах реформування МВС України / Ю. Кривицький // Юридична Україна. – 2013. – № 8. – С. 8 – 13.
3. Калиновський В. Академік Петро Михайленко – засновник наукової школи історії органів внутрішніх справ України : [монографія] / В. Калиновський, К. Матвієнко. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2014. – 184 с.
4. Михайленко П. Поліція чи міліція? / П. Михайленко // Міліція України. – 2006. – № 12. – С. 16 – 17.

**Крунь В. І. курсант 1 курсу
ННІФПСКМ НАВС;
Науковий керівник: Власенко В.П., в.о.
доцента кафедри теорії держави та права
НАВС, кандидат юридичних наук**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА – ГОЛОВНЕ ЗАВДАННЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Забезпечення прав і свобод людини та громадянина обумовлене радикальними змінами в політичній, економічній та соціальній сферах українського суспільства. Концепція захисту цих прав повинна бути чітко сформована в науці і реалізована на практиці. За час незалежності України не достатньо вжито заходів щодо реалізації і гарантування цих прав та свобод на законодавчому рівні. Формування нового, європейського суспільства є просто неможливим без належного нормативного закріплення прав і свобод людини та громадянина.

Для того щоб підвищити дієвість роботи механізму соціально-правового захисту прав людини, потрібно вдосконалити, оновити правову базу з регулювання, захисту та поновлення прав і свобод людини. Також важливо поширювати серед населення інформацію про права і свободи, для кращої їх орієнтації в праві, підвищувати рівень правової культури громадян і правосвідомості всіх суб'єктів права, створення ефективних процедур поновлення порушених прав громадян [4].

У державі, яка позиціонує себе демократичною, соціальною, правовою, права і свободи людини та громадянина є найважливішою суспільною цінністю, а ефективність їх виконання, використання та дотримання залежить від рівня їх гарантованості і захищеності Конституцією. Конституція України створює широку юридичну основу для ефективної діяльності саме щодо забезпечення юридичних гарантій прав людини і громадянина.

У цьому контексті, вчений Є.В. Білозьоров зазначає, що ефективність правових гарантій прав і свобод людини залежить від Основного Закону та чинних нормативно-правових актів, правових принципів, здійснення конституційного контролю, а також від рівня виконання нормативних приписів державними органами та громадськими організаціями, які покликані створювати умови для реалізації прав і дотримання обов'язків громадянами. Правові гарантії прав і свобод особи, які формуються у громадянському суспільстві, залежать від інститутів демократії,